

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru marohle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măceșarilor 47

Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măceșarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 16 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-oare publicare.

12/24 Decembre 1864.

Văl asupra prezentului căci avem și de sărbătoare!

Să uităm pentru câte-va momente strania privilegiște, ce ni s'a pregătit astăzi, să înecăm durerea în pept, să lăsăm tristul prezent, și și mai tristul prospect pentru viitoriu, și să sărim preste cesti din urmă 20 de ani.

Era la 12/24 Decembre 1864. Bisericele din Ungaria și Transilvania aveau sărbătoare împărătească. Să dăm întâietate bisericilor neortodoxe.

Era sărbare pretutindenea, era ajunul nașterii Domnului.

Prin păcatul lui Adam întreg neamul omenesc căduse sub blăstemul strămoșesc. Neamul omenesc trebuia răscumperat, și aceasta a tot creatorul era chemat a o face.

Dumnezeu om s'a făcut spre a putea fi supus morții ca să răscumpe neamul omenesc.

Bisericele neortodoxe sărbau nașterea fiului lui Dumnezeu, naștere prin care după credința creștinească s'a șters blestemul cel de demult și s'a deschis raiul.

Prin nașterea fiului lui Dumnezeu a răsărit lumina cunoștinței.

Era în haine de sărbătoare și biserica noastră ortodoxă. Și ea sărbătoare împărătească, da sărbătoare împărătească în sensul propriu al cuvântului, sărbare procurată ei de augustul monarch, prea bunul nostru împărat.

Era mare sărbarea bisericii ortodoxe. Prin înșelăciune ca și cea a strămoșului Adam a cădut arhiepiscopul nostru la 1700 și cu el ni s'a răpit metropolia noastră.

A trebuit să espiăm păcatele protopărinților nostri. A trebuit să vină Mesia al nostru și să ne răscumpe metropolia, deschidându-ne calea spre lumina cunoștinței.

Activitatea încordată a bunului păstoriu și unanima conlucrare a turmei cuvântătoare n'au lăsat, n'au putut lăsa nemișcată inima monarchului. Și împăratul pre atunci cu prisos vărsa faptele dragei sale asupra noastră.

La 12/24 Decembre 1864 Maiestatea Sa emite următorul Autograf.

„Iubite Baron de Șaguna!

Ascultând cererile românilor gr. orientali din Transilvania și Ungaria, în consonanță cu intențiunea manifestată prin rezoluțiunile mele din 27 Septembrie 1860 și din 25 Iulie 1863., am încuviințat ca pentru dănsii să se înființeze o metropolie independentă, co-ordinată cu cea sârbească, și ca biserica episcopescă din Transilvania să se înalțe la demnitate metropolitană.

Totodată aflu a te denumi pre domnia Ta de arhiepiscop și metropolit al românilor greco orientali din Transilvania și Ungaria Viena, 24 Decembre, 1864.

Francisc Iosif m. p.

Am pus autograful sub ochii cetitorilor nostri. El ne reamintește timpurile bune, când interesul monarchiei nu era îmbrăcat în hainele de ași înguste, cari plesnesc pe trup, ci sub mantaua purpurie, simbolul imperației, toți aveam locul potrivit, ne reamintește timpurile, când grațiosul monarch cu mâna deschisă împărția darurile meritate, și el le împărția cu prisosință.

Am reproduc autograful maiestic pentru publicul cetitoriu. La cetirea lui se vor reimprospeta timpurile de acum 20 de ani, și dacă amintirea gloriei de odinioară poate reaminti și revoca și sentimentul public de atunci, toată suflarea ortodoxă va vărsa două lacrimi de bucurie și recunoștință, și dintre acestea două lacrimi cea dintâi va fi primită cu satisfacție de către Monarchul, a doua o va primi umbra Marelui Archiereu, ale cărui părți pământești răpăusează în mausoleul din Reșinariu.

Dacă însă gloria din trecut, în loc de a alina durerile actuale, le potențiază încă, ortodocșii vor vărsa două lacrimi amare, dintre cari una va re-

presenta răbdarea, alta speranța la zile mai bune. Astfeliu apoi lacrimile de durere indirect vor fi puse ca omagiu în fața tronului, în a cărui simț de dreptate totdeauna am creșut, credem și vom persista a crede, și dela care am sperat redarea metropoliei răpite, și ea ni s'a dat, sperăm zile mai bune, și ele nu vor întârzia a sosi, căci mare este grația Monarchului.

Să nu perdem din vedere ziua de 12 Decembre 1864. Ea era și de bucurie generală. Noi cesti tineri n'am fost părtași bucuriei neamului nostru. Sunt însă în viața mulți cari acum 20 de ani au varsat cu prisos lacrimi de bucurie, și cari asemenea cu noi acum vor vărsa lacrimi de bucurie, căci dacă sărim cesti 20 de ani din urmă dăm de altă climă.

Atunci ceriul era senin. Soarele civilizațiunei vărsa raze de lumină și căldură de o potrivă tuturor popoarelor.

Eram toți o familie mare și respectată. Masa era plină și părintele nu făcea deosebire între fii și fi. Pre atunci eram toți fii dulci, pe atunci nu erau și mașteri, și eram dedați a auzi cuvinte măgulitoare: poftiți iubitorilor.

Am pus sub ochii cetitorilor autograful prea înalt, căci el este în stare a pune pe om la grea cercare, l'am pus sub ochii cetitorilor căci el este în stare a ne duce în ispită.

Este și de sărbătoare ziua de astăzi și nu vom cuteza a face paralela între acum și acum 20 de ani. Nu vom face paralela, căci prezentul este acoperit cu vëlul uitării, și el este acoperit, căci sărbarea este prea mare și ar fi păcat să o profanăm cu lucruri politice din neagra eră a noastră.

Avem puține zile de sărbătoare, însă când sărbăm, sărbăm cu inima deschisă.

Românilor ortodocși! Salutați cu respect ziua de 12/24 Decembre. Salutați-o cu respect pentru actul public dela 12/24 Decembre 1864, salutați-o pentru autograful comunicat mai sus, salutați-o cu loialitate pentru numele de sub autograf, căci el este al monarchului, salutați-o cu pietate pentru umbra Marelui Archiereu, care a trecut de atunci la cele vecinice, salutați-o cu credință în timpuri mai bune și puneți umăr la umăr, ca pe căi legale să ținem renașterea timpurilor, în cari ni se dau testimonii de conduită ca și cel din autograful citat.

Frați de un sânge și o lege! Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, și să ținem în minte binetacerile și insultele, căci suntem următorii protopărinților nostri.

Revista politică

Parlamentul Ungariei și-a început feriile pentru sărbători. Deodată cu sistarea activității parlamentului s'a început activitatea clasei sociale conform programului reprezentat în pressă prin dl B ksics.

Societatea din capitală pentru maghiarisare este clasa socială chemată acum a ferici patria. Sub presidența viceprimariului și-a ținut ac sta societate Domineca trecută adunarea sa generală.

Domnul Gerlócy a schițat programul acestei reuniuni. A spus că maghiarisarea se va începe dela copii cei mici, și apoi va merge treptat tot spre perfecționare. Cu chipul acesta în o generațiune se va ajunge ceea ce se intenționează, amalgamisarea popoarelor din Ungaria.

Diariul „Egyetértés” în numărul de Marți la locul prim tractează cestiunea, și el o tractează în toate amănutele ei, și încă cum?

Luând rolul fariseului se laudă în gura mare. Ungaria nu face ceea ce face Germania, Rusia, România și Serbia, nu face forță, nu și impune cu brachiul limba sa. Societatea pentru maghiarisare are un scop cu mult mai sublim cu mult mai uman. Tendința ei este a lăți cunoașterea limbei maghiare, ca oamenii prin aceasta să fie mai culti și mai harnici — „ezzel tanultabbak és életrevalóbbak legyenek”.

Din acest principiu sublim purcedând se vor face pretutindenea orfanotrofii, institute pentru copii

mici, se vor premia învățătorii, se vor împintena nisuițele sincere; se vor procura cărți de școală, se vor împărți vestimente la copii săraci, și aceasta peste întreagă țeara, az állam nyelvének megismerése és elsajátítása végett.

Se vor eserția deci faptele milei trupești și sufletesti — de 2 ori câte șapte la număr, și ele se vor eserția pentru un anumit scop. Flămândului i se va da de mâncare, însă numai sub o condițiune; sătosului i se va da apă, streinului adăpost, celui gol i se va da vestiment, însă numai sub condiția pusă. În fine cei morți săraci vor fi immormentați dacă

Așa „Egyetértés” în partea morală.

În partea materială vor fi provocați toți prelații, magaații, orașele, institutele de bani, ca după o cantitate anumită fie-care se vină cu obolul seu.

Esecutorii de dare vor fi incredințați cu esecutarea planului genial — așa credem noi.

În cele din urmă academia ungurească va face Abcdariu, ca după dorința celor dela „Egyetértés”, acela să nu fie așa de miserabil, ca cărțile ungrești actuale din scoalele populare.

Are ungurul un proverb potrivit aici: „Hi bele Balázs, lovat ad az Isten,” cu acesta vom trece și noi la alte lucruri.

Va fi în prospetă memorie încă crisa prin care mai anii trecuți a trecut biserica ortodoxă din Serbia. Metropolitul Michail fu suspendat de guvern, și ceialalți doi episcopi dați la o parte, pentru renitența lor față cu ordinul guvernului de a sancționa ei alungarea metropolitului. Guvernul a denumit apoi noi prelați și metropolitul sârbilor dela noi a sevrșit chirotonirea în biserica din Carloviț.

Această procedură arbitrară a făcut mare senzațiune în bisericile ortodoxe.

Guvernul Serbiei avea cunoștință despre impresiunea produsă prin asemenea volnicie și voia să legalizeze noua normă canonică de instituirea de episcopi prin patriarcul ecumenic dela Constantinopole. Patriarcul de atunci Ioachim al III. a denegat sancțiunea canonului guvernului sârb.

Actualul patriarh însă Ioachim IV a aprobat instituirea metropolitului sârbesc. Este deci mare sfară în lume și țară pentru această isbândă politică a guvernului sârbesc.

Noi nu ne mirăm de loc. Poziția patriarhului dela Constantinopole este forte curioasă, și cât timp se vor juca cu ea ca cu o bilă, sancționarea de acte anticanonice va servi de „testis temporum.”

Români și Universitatea fundului regiu.

Trecând la desbaterea specială partea referitoare la venite se acceptă.

La punctul II al erogațiunilor ordinare: „Dotățiuni pentru scoale și institute de învățământ drept contribuire la cassa Universității: 18,280 fl.” deputat. Dr. Păcurar propune: manținerea sumei de 15,280 fl., eară din prisosul până la suma de 18,280 fl. să se doteze scoalele din cele 7—8 județe, ale căror petițiuni au fost respinse în ședința Universității din 3 Octombre a. c. din motivul lipsei de mijloace.

La votare însă maioritarea săsască primește propunerea comisiunii, contra cărui conclud deput. Dr. Păcurar asemenea însinuă vot separat.

În ședința Universității din 6 Octombre a. c. deput. Dr. W. Bruckner referează proiectul de budget pre anul 1885.

La desbaterea generală a proiectului deputat. Dr. Păcurar declară, că nu poate primi propunerea făcută de comisiunea financiară-economică.

Precum se vede din acest budget din averile Universității se dau pre fie-care an preste 90,000 fl. ca dotațiuni. Din acesti 90,000 fl. numai 7000 fl. se dau pentru ajutorarea scoalelor românești și aproape 80,000 fl. se folosesc esclusiv pentru scoalele săsești evangel. augsb. de și aproape două ter-

țialități din conproprietarii averilor sunt români, și prin urmare li s'ar compete pre fie-care an 45,000 fl. — 50,000 fl. și de oare-ce nu numai dreptul priyat, ci și artiel. de lege XII din 1876 dispune apriat, că foloasele averilor au să se întrebunțeze în folosul tuturor conproprietarilor fără preferință de națiune și confesiune; așa dară un atare proiect de budget precum îl propune comisiunea, care vatămă atât legea pozitivă, cât și principiul de egală îndreptățire a conproprietarilor, cu conștiință curată nu poate fi primit; mai ales când se vede, că din 9 părți ale venitelor anuale 8 părți se întrebunțează în folosul poporăționii săsești, care formează numai a treia parte din conproprietarii averii:

Din aceste motive face următoarea:

Contrapropunere.

„Deoarece proiectul de budget, așternut de comisiunea finanțiară-economică stă în contradicere cu §§. 3, 4 și 6 ai art. de lege XII din 1876 precum și în contradicere cu egala îndreptățire a conproprietarilor, așa se remite acest proiect de budget la comisiunea finanțiară-economică cu însărcinarea, de a elabora un proiect nou de budget conform legii citate și principiului de egală îndreptățire a tuturor conproprietarilor.“

Această contrapropunere asemenea neacceptându-se, s'a început desbaterea asupra pozițiilor venitelor. La punctul XIII. „Deosebite venite extraordinare neimpărțite: 14,213 fl. v. a.“

Comisiunea financiară propune a nu pune suma aceasta, care are să servească spre coperirea deficitului, în rubrica venitelor, ci la sfârșitul budgetului să se facă evident drept sumă de coperire.

Karl Schneider, secretariul Universității, însă propune a pune între venite suma de 14,213 fl. v. a.

Deputatul Dr. Karl Wolff se declară contra acestei propuneri, și pentru cea a comisiunii. Asemenea și deput. Albert Arz. În fine Schneider, care s'a trezit că nefiind consacrat în tainele clubului, a vorbit prea iute și prea mult, a retras propunerea sa. Însă deput. Dr. Păcurar numai decât a făcut-o din partea s'a, declarând, că de nu ar fi făcut-o dl secretar Schneider aceasta propunere, atunci totuși ar fi făcut-o el însuși. Dacă, dice el, nu voim a face o desbatere numai de cuvinte, atunci acest lucru se înfățișază și se reasumează scurt în următoarea formulațiune: Dacă voiește, Universitatea cu tot prețul un deficit apoi atunci va șterge suma această de 14,213 fl. dintre venite și se induce, precum dice dl referent, numai în recapitulațiune; cară dacă Universitatea nu voiește să arate deficit apoi atunci suma aceasta trebuie să fie indusă aici sub titlul XIII. „Observă apoi mai departe dl referent Dr. Bruckner, că neinducându-se această sumă în venite, adică în premise, este absolut cu neputință a se induce în recapitulațiune, adică în conclusiune.“

Însă undeva trebuie să stea această sumă fiind că există în realitate; și dacă nu poate sta în recapitulațiune, necesarmente trebuie să stea indusă în venitele cassei și adică numai aici sub titl. XIII i este locul, căci din actele prezentate se vede, precum a afirmat și dl secretar Schneider, că în această sumă nu este nici macar un crucer capital, ci întreaga sumă constă numai din venite.

Eară deputatului Zay îi reflectează, că criteriul, că ce este capital și ce este venit zace în inventură, căci în inventură poate fi luat atât ceva din venite precum s'a și întâmplat, cât s'ar putea lăsa ceva chiar și din capital afară din inventură.

Prin urmare ce este capital trebuie indus în inventar, eară ce este venit trebuie scos din inventar. Deci lucrul se află pur și simplu astfel, că capitalizat-am noi cândva suma aceasta de 14,213 fl. s'au nu. Aici trebuie să constat, că un atare concludus nu s'au adus din partea Universității și nu se află.

Prin urmare suma venitelor de 14,213 fl. nu sunt capitalizate și astfel nici nu se pot afirma, că sunt capital.

Universitatea a adus în anii trecuți concluse referitoare la capitalizarea de 15% din venitele anuale, ceea ce s'au și întâmplat și capitalizat; și așa pre lângă acele nu se mai pot capitaliza și venitele aceste de 14,213 fl.

Însă voind comisiunea cu tot prețul să arate în fața lumii un deficit, nu s'a sfiit a șterge suma aceasta din venitele cassei.

Susținându-mi propunerea mea răspund dlui Dr. Wolff la gluma, făcută secretariului Schneider, că acesta s'eși patenteze păreri, eară numai cu o glumă, că afirmând dl Dr. Wolff o neproducere a capitalului, eu declar că o neproducere, după toate legile național-economice nu poate exista; deci dl Dr. Wolff ar fi mai curând chemat a-și patentă păreri sale despre neproducere a capitalului.

Cu toate aceste, în fine, majoritatea săsască primește propunerea comisiunii.

În ședința Universității din 7 Octombrie a. e. a venit la discușiune adausul de funcțiune de 2000 fl. anuali al comitetului săsesc.

Comisiunea n'a pus în budget această sumă. Comitele-președinte însă observă, că aceea sumă trebuie să fie în budget pentru că încă este sistemată și basată pre un statut aprobat.

Deputatul Dr. Păcurar, luând cuvântul, constată, că începând dela anul 1877 până și în ziua de azi Universitatea prin concludusul majorității a decis obiectul acesta într'un fel, eară dl ministru a adus lucrul acolo de în faptă în toți anii s'a întâmplat altceva, ca ce a hotărât majoritatea Universității. În călile lor diferite constanți au fost și unul și altul, adică și ministrul și majoritatea; și numai în anul trecut majoritatea s'a abătut dela ținuta ei consecuentă de până aici, și a acordat adausul acesta de funcțiune cu 2000 fl. însă cu espresa condițiune dacă densusul va esopera dela ministeriu ștergerea dreptului de recurs al minorității în contra concluduselor Universității, și schimbarea §. 13 din statute, astfel ca voturile separate să nu aibă altă putere decât a elibera pre deputatul respectiv de responsabilitatea concludusului adus de majoritate. Adecă cu alte cuvinte majoritatea adunării generale în acest mod s'a străduit a-și cumpăra cu acești 2000 fl. anuali, pre cari s'e-i deee comesului, adică reprezentantului guvernului, puterea de a tracta cu minoritatea conproprietarilor fără ca acestia să aibe macar dreptul și posibilitatea de a recurge la guvernul țării în contra asupririlor și nedreptăților, ce se comit din partea majorității în Universitate.

Spre norocirea conproprietarilor având dl ministru acele 2000 fl. pentru comitele deja în statut, aceasta nu s'a întâmplat și dl ministru n'a dat dreptul din mână de a decide asupra acelor concludus, în contra cărora sunt slevate voturi separate, și n'a primit prețul de tērg, oferit de majoritate în credință că acel preț îl are deja asigurat în statut; și astfel n'a conces majorității mână liberă în averea Universității și predarea minorității din Universitate cu mâinile legate în puterea și bineplacul majorității.

Neintrând dară dl ministru în acest tērg oferit de majoritatea Universității, comisiunea financiară-economică propune acum eară reintoarcerea Universității la ținuta, observată până la anul 1883 și să întoarcă, prin urmare, dela calea jumătate din anul trecut eară la punctul de plecare al seu, pre care dela anul 1877 îl observase până aci.

Eu nu știu dacă majoritatea face prin aceasta un progres sau un regres, dară atâta stă și trebuie să constat, că de și nodul acesta contradicător între majoritate și guvern, care până acuma nu la-ți resolvit și s'ar părea iredolvabil, eu sper că totuși s'ar afla o modalitate de a rezolvi acest nod, însă fără de a jertfi minoritatea și fără de a schimba sau șterge §. 13 din statut, adică de a escluse cu totul dreptul de recurs al minorității.

În aceasta privință mi-a venit dl comes încă la începutul ședinței de azi într'un ajutoriu.

Dsa a declarat, că este cel dintâiu, unde este vorbă de cruțare în averea Universității, adică de a cruța și a recomanda cruțarea și adunării generale, și este totdeauna gata a merge în cruțare așa departe până unde e numai posibil fără stagnarea oficiului.

Aceste sunt cuvintele proprii ale dlui comes și eu n'am motiv de a dubita în sinceritatea lor, știind eu că dl comes de și în formă reprezentantele guvernului, totuși e patriot bun săsesc, și ved, că nutrește din toate puterile relațiunile bune cu domnii sei compatrioți din majoritate.

Sub astfel de împregiurări nu începe îndoeală că cu bucurie va prinde ocașiunea binevenită de azi spre a da patriotismului seu espresiune și în faptă prin renunțarea proprie la acest adaus de funcțiune de 2000 fl. v. a. Dl comite va face aceasta cu atât mai vērtoș, căci precum sum eu informat domnialui nici nu are lipsă de acești 2000 fl. v. a. pre an.

Renunțând dl comes la această dotațiune de funcțiune, din libera sa voie, dispere nu numai obiectul de ceartă între majoritate și ministeriu, ci dl comes își întărește și relațiunile bune cu compatrioții sei; și va primi recunoștință și laudă chiar și din partea guvernului, căci prin această renunțare de liberă voiă nu se alterează nici statutul. Nu alterează din motivul, că de și această dotațiune a comesului este hotărâtă în §. 7 al statutului, totuși statutul nu e făcut pre un period numai de un an, precum se face budgetul Universității ci statutul este făcut pre atâta timp determinat, care poate ținea chiar și mai multe generațiuni, sau până când factorii competenți nu-l vor schimba.

Pre lângă aceasta statutul nici nu acoardă această dotațiune unei persoane anume, prin urmare cu atât mai lesne poate dl comes renunția la această sumă, de a nu se induce în budgetul anului 1885; și fiind că pre viitor, având vr'o trebuință de a se întoarcă la această dotațiune de 2000 fl. v. a. totdeauna i stă calea deschisă ca să reclame în puterea statutului această dotațiune și eu sper că ca unui patriot bun domnii sei connaționali, vedând că are lipsă de ea în viitor, nu-i va denega a o induce earăș în budgetul respectiv.

De astădată înse pre lângă aceste merite ne-mai face încă și un serviu mare, că scapă pre majoritatea de cei mai mari doi dușmani ai sei; anume la deal de cearta cu ministeriul și la vale de deficitul ficșionat în averea Universității.

Eu părținesc dară propunerea comisiunii. Deputatul Zay încă ia parte la discușiunea asupra acestui adaus de funcțiune comițial de 2000 fl. face, între altele, alusiune și la statutul de organizațiune elaborat de minoritatea română și aprobat de ministeriu, și afirmă că acelui statut adherează o peată (Mackel.)

(Va urma.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Făgăraș, 11 Decembre, 1884. Domnule Redactor. De un timp incoace lucruri îmbucurătoare se întâmplă pre la noi prin Făgăraș. Tineretul nostru s'a pus pe lucru, și ne procură multe ȃile plăcute prin reprezentările de piese naționale.

Se va părea poate lucru strein bucuria noastră. Și nu fără cuvânt. În Făgăraș cu locuitorii curat români și ținutul cu boierii lui de toate categoriile, să fie mare mirare manifestarea vieții naționale românești?

Așa ar fi să fie când lumea ar avea curs normal, și nu s'ar face toate pe dos de înalta oblăduire, chemată a schimba ȃicala poporului: „Țara Oltului, para focului.“

De astădată ve voui comunica Dle Redactor un cas dureros, provocat de cătră oameni, a le căror coneciuni firești silesc pre om să caute isvorul afară de Făgăraș.

Este lucru vechiu disordinea ce domnia până acuma în protopopiatul nostru. S'a ȃis că cauza este a se căuta în neputința șefului tractului, și ea apoi se reduce la bētrânețele protopopului, cari nici pre cei vestiți de cuminte nu-i ocolește.

Bētrânul protopop venind la convingerea că nu mai poate fi în fruntea tractului a demisionat. Consistoriul recunoscător pentru serviciul făcut de bētrânul protopop se îngrițește de soartea densusului, dispune cele de lipsă pentru întregire și trimite administrator interimal pre domnul Iuliu Dan, actuaru la consistoriul metropolitan.

Trimiterea domnului Dan spre a conduce afacerile protopopiatului până la întregirea definitivă nu convine mai multora. Era adică ținută de ani în evidență veduvia scaunului de protopop în Făgăraș, și lumea crede că prin trimiterea acestui administrator se va decide și cu protopopiatul.

Nēcazul este mare, și prima manifestațiune s'a întâmplat în biserică în ȃia Sântului Nicolae.

Nu știm pentru ce și-au ales turburătorii tocmai ȃia de sântul Nicolae spre a face scandal în biserică, când ei din respect cătră bisericani nostri cu acest nume, ar fi chemați a o sērba în cea mai mare sfințenie.

Eu sum om bisericos. Ca totdeauna, așa și în ȃia de S. Nicolae cu evlavie am intrat la noi în biserică, și mi s'a înălțat inima vedând biserică ca nu altădată plină de oameni. Serviciul dumnezeesc se sēvērșia cu mare pietate de noul administrator protopresbiteral și parochial Iuliu Dan. Poporul cu atențiune încordată a ascultat întreg serviciul, așa încât ceteai din fața lor cum voiau să soarbă rugăciunile dumnezești. Îmi sălta inima de bucurie când vedeam poporul nostru așa credincios și cu frica lui Dumnezeu. Dar precât mi-a fost bucuria de mare pre atâta m'a intristat și măchnit mai pre urmă când înainte de a se sēvērși slugba dumnezească, eată că-și ridică vocea curatorul dela biserică, Ciora, frate cu cancelistul dela consistoriul archidiececan și cu o cale și asesor consistorial, Petru Ciora, despre care se vorbește pre aici prin popor că ar da instrucțiune numitului curator-frate a nu se supune la nici o ordinațiune ce ar emana dela mărutul consistoriu față de parochia din Făgăraș*) și ca o furiă de și este mic de sta-

*) Este dureros că legătura de rudenie între oameni cu cravalul dă ansă gurilor rele să meargă cu suspiciunile până la oameni, cari din respect la conduita lor de până acuma și oficiul lor ar trebui să fie cruțați de astfel de suspiciuni.

tură dar făcea o gură de credea că ridică biserica în nori, a insultat și conturbat pre adm. paroch Iuliu Dan dela serviciul dumnezeesc. Lângă el s'a mai alăturat și cumnatul seu Etveșiu, turbat ca și leul cel flămând ațîța poporul dicând că el nu voește să cunoască pre noul administrator de administrator parochial, nu cunoaște nici consistoriu nici autorități bisericesti.

La toate aceste dl administrator parochial a încercat toate mijloacele cu dușul păcii și al blândetelor să restabilească pacea și buna înțelegere în popor, dar înzadar.

După cum sum informat domnul adm. prot. și parochial a făcut pașii de lipsă la autoritățile superioare bisericesti, și totodată a făcut și arătare criminală la judecătoria din loc contra corifeilor sus amintiți pentru conturbarea serviciului dumnezeesc.

Pe urmă pentru a încungiuira scandalul mai mare din partea turburătorilor, s'a vădit silit a eși din biserică, când apoi și poporul a părăsit biserica, dar faimoșii cu puterea a tirit după sine vre o căți-va din popor și între strigate de să trăiească domnul protopop Popescu în corpore s'a dus la densus, care a știut mai înainte că are să se întimple pe ziua de S. Nicolae ceva scandal în biserică și n'a voit nici să vină la biserică în ziua aceasta. Este lucru interesant că tocmai acești corifei, înainte de ce s'a denumit domnul Iuliu Dan de adm. prot. și paroch. au fost cei mai mari contrari ai protopopului Petru Popescu dar acum se vede că însuși protopopul luera mână în mână cu densusii.

Aștept regularea afacerii scandaloză, și la timpul seu ve voi raporta.

Motti.

Alba-Iulia, 21 Decembre n. 1884. Secțiunea tehnică-administrativă militară din Viena a publicat în timpul din urmă datele statistice militare pro anii 1877 și 1878 în un op voluminos numit „*Militär statistisches Jahrbuch*.”

Opul este foarte instructiv cu deosebire din punct de vedere românesc și merită atențiunea oricărui cetățean.

Mai înainte de toate se constată în numitul op, că deși prin măsurile cele nouă metrice s'a redus măsura, care era reclamată mai înainte prin lege — totuși contingentul militar se acoperă cu mare greutate, din motiv că din 1000 feciori cari vin sub măsură, abia pot fi asentați 145 de inși, cifrele aceste constata în mod eclatant starea cea tristă în care a decăzut populațiunea din monarhia noastră în cele corporali.

Nici că e mirare! Poporul dela sate luptă cu sărăcia în mare parte.

Isvoarele de castig pentru țeran au devenit așa de rari, încât nici că te cuprinde mare mirare, dacă auzi ici coala un tată de familie, că din cauza sărăciei și-a luat refugiu la mijloace neertate, ca să și susțină familia sa și pre sine! „Pester Loyd” în numărul seu din 19 Decembre însă atribue decăderea populațiunii în mare parte locuințelor celor scunde și întunecoase, nutrimentul celui rău și în fine necurăteniei. Ca exemplu aduce satele românești și galițiane în cari fântâna e lângă grămada cu gunoii și că oameni și animale trăiesc din unul și același isvor, și ca urmare a acestei apariențe triste, enumeră o mulțime de boale. Se înțelege, vîna, că aceste fântâni nu se așează la alt loc o atribue numitul diar preoților, cari nu luminează și nu dau din destul învățături poporului! Fără se voiesc a consimți întru toate cu enunțațiunea numitului diar, în adevăr, că trebuie să constatăm, că noi preoții, cari avem ocaziune de a conveni zilnic cu țeranul român nu ne dăm destulă trudă spre a lumina pe por asupra urmărilor celor triste ce provin din necurătenia, din locuințele scunde și întunecoase și în fine din așezarea fântânilor în apropierea de locuri cum e grămada cu gunoii etc. Dovadă, că locuințele rele și întunecoase contribuie și la lăptirea morburilor epidemice ne poate servi următorul cas: În comuna Poiana (Nyirmező) de lângă Aiud sunt 719 locuitori. La conscrierea copiilor obligați de a cerceta școala s'a constatat numărul de 115. Aceasta la 10 Septembrie 1884. În 23 Novembree se constată ca din cei 115 copii sub 10 ani rămân numai 24 și 91 au căzut victima morbului epidemic difteritis! Cine nu crede poștească a se convinge din comunicatul oficios al diarului „Közérdek” din Aiud dela 23 Novembree.

Aici e superfluă ori-ce altă argumentațiune, că locuințele rele, nutrimentul necorespundătoriu au făcut tot ajutorul medical care s'a dat ilusoriu, și așa un număr însemnat de oameni, fitori cetățeni ai statului sunt pentru totdeauna perduți. Să se fie întemplat să treacă vre un unit la neuniți sau vice-versa, cine știe ce larmă s'ar fi făcut dar pentru 91 de copii perduți, nu vedem pre nimenea tânguindu-se nici în un diar!

A pune deci vina tot pre organele statutui nu e nici consult sub toate împregiurările și nici rațional.

Popoare, cari așteaptă mântuirea lor tot dela alții sunt mai curând sau mai târziu espuse perirei!

Am făcut aceasta excursiune cu abatere dela obiect, pentru ca să se facă evidentă din ce în ce lipsa și neștiința oamenilor chiești a da direcțiune și în cele ale curefeniei și în cele ale locuințelor! Știu eu că preste tot locul și sub toate împregiurările nu e posibil a ajunge la cine știe ce rezultate, dar totuși ici coala îmbunătățiri se pot face, ca cu timpul dela casuri speciale să putem generaliza o regulă în privința așezării caselor, clădirilor economice și a fântânilor...

Al doilea punct care ne atinge foarte dureros în cartea edată e rëndul în care sunt numerisați cei asentați cu privire la ccrpulența lor după naționalități. Rëndul e următoriu: Cei mai robuști sunt dintre cei asentați, 1. maghiarii, 2. croații, 3. slovacii, 4. nemții, 5. boemii, 6. polonii și în urmă românii! Săraci următorii lui Traian! Intre feciorii cari au se apere țeara și tronul ei sunt numerisați în rëndul din urmă! Nu avem nici un motiv de a ne îndoi în autenticitatea datelor statistice, dar la tot casul trebuie să ne îndoim cu privire la rëndul în care sunt enumerați în „Pester Lloyd.” nu ne vine a crede că eroii dela *Custoza* — *Solferino* et. cic că feciorii nostri cei vînjoși și frumoși să fie calificați la rëndul din urmă, căci aceasta în adevăr ar fi pentru ori ce român o lovitură în ambițiunea și mândria sa națională.

Așteptăm în privința aceasta, ca cartea să fie espusă în librăriile noastre să putem face din ea studii comparative.

Mai rămâne o a treia clasificare a băieților dacă e permis să-i numesc așa! Clasificățiunea aceasta privește gradul lor de cultură! Și aici feciorilor din Transilvania li e rezervat locul din urmă. Cei mai mulți din cei asentați cari știu ceti și scrie sunt în Boemia — și cei mai puțini aici la noi! Dar se vorbească și aici cifrele. Din 1000 feciori asentați din Boemia scriu și cetesc 947, din Austria 930, din Ungaria 514, Croația 281, Transilvania 263.

A mai face comentări aici înseamnă a înfige cuțitul în rană și a ajunge pîn la carne vie, ca să nu dicem pînă la os! Obligămintul de a cerceta școala a devenit la 1868 lege generală. Cei asentați în 1878 au fost toți în etate de 9—10 și 12 ani, va se dică toți obligați a cerceta școala!

Eacă la ce rezultate triste ajungem dacă nu ne dăm sama de a aplica învețători harnici, a crea pentru ei solare de domni, ear nu de păditori de vite și în genere a crea un stat învețătoresc. Inceputuri frumoase s'au făcut! Să credem ce e bun — și să nu ne îndoim în energia și binevoiența organelor noastre, dar la tot casul banii ce i-am spesa cu ținerea unui congres în sumă de 12 mii, mai bine i am pute întrebuința pentru ridicarea de școale și plățirea și acuirarea de învețători. Eu aş merge și mai departe și aş da și protopresbiterilor salarii ficse numai și numai să vadă de școli și de învețători, ear nu tot de procese divorțiali — ruina și destrăbălarea societății.

„Preotul ortodoc.”

Sadu, în presara de sf. Andreiu 1884, 29 Noembrie. Dîna de 30 Noembrie st. v. este o di de indoită însemnătate. Intăiu căci biserica gr. or. sîrbează în această di pre Apostolul Andreiu, carele între ceilalți apostoli fu cel dintăiu chieștat de către marele Archiereu Christos spre lăptirea Evangheliei sale. — Al doilea, de însemnătate și mai mare este această di, căci numele acestui Apostol l-a purtat și prea mult regretatul archiereu Andreiu, odinioară Baron de Șaguna, carele prin mărețele și rarele lui fapte a lăsat posterității indemn de a nu uita în veci de amintirea și venerațiunea lui prin manifestări publice. O atare manifestare a fost și producțiunea de Joi seara, 29 Noembrie, ce a avut loc în edificiul școalei noastre din Sadu, întru aducerea aminte de acel rar bărbat.

Punct 6 oare sara una dintre spațioase sale, ale școalei era deja indesusită de poporul din sat, în fruntea căreia se afia reprezentanțele locali atât cea bisericască cât și cea politică. Decorațiunea salei cu felurite girlande și cu inscripțiuni, apoi duplul transparent întocmit cu rar gust și așezat în fe-reastră din frotispiciul edificiului și frumos împodobit portret al marelui Macenat cu inscripțiunea „In veci pomenirea lui 1873,” toate acestea sunt de a se atribui zelului On. D. învețător Inan Banciu, carele în privința aceasta posedă o deosebită des-teritate.

În general am să observ că programa s'a executat preste așteptare bine. Conform acesteia, în-

ceputul s'a făcut cu cîntarea „Româtime mult cercață,” carea de și unisono esecutată de tinerimea scolară mișcă adenc inimile asistentului popor, ce a ascultat-o stînd în picioare. Imediat după aceasta se urcă O. par. I. Popovicu pe catedra improvizată și ținu o cuvîntare ocașională. O tăcere adencă se observă în sala întregă. Cutez a afirma On. D-le redactor, că nu esagerez când obiectez, că o atare cuvîntare nu s'a auzit și nu se va auzi din rostul oricărui predicator sâtesc. On. D. părinte atât prin cuvîntarea sa aceasta, încheiată cu cuvintele „in veci pomenirea lui” și repetată de trei ori în cor de tinerimea școalei împreună cu poporul întreg, — cât și prin cea dela încheierea producțiunii, umpluseră inimile tuturor auzitorilor de mîngăere. Aceasta aserțiune a mea o confirmă ridicarea și pășirea înainte din publicul auzitoriu a O. D. Constantin Popovicu notar în loc, carele prin cunoscutul talent de vorbire adresă în numele seu și al poporului întreg către On. Părinte între altele și acestea: „Cred On. Părinte că mulțămindu ve nu intenționez alta, decăt a fi interpretoarele întregului popor sădean, căruia pot să dic, astăzi pentru prima dată i sa dat ocaziune pentru rara cuvîntare și splendida producțiune a cunoaște cât mai de aproape pre persona sîrbătorită, și de aici a-și lua indemn de a ști venera mai mult pre bărbații cei rari. Poporul sădean are mare speranță că sub înțelepțați conducere școala noastră din Sadu va da în viitoriu probe și mai multe de înaintare.”

Aceste observări ale vorbitorului fură însoțite de ne contenite „se trăiască D. Părinte.” În urma acestor resplică on. Părinte Popovicu, că densus crede a-și implini numai o datorință a chieștării sale ca atare, și sfătue pre poporul sădean a imita pre alte popoară străine, care sêrile cele lungi de earnă le folosesc prin intruini literare, și că astfel și densus e gata a-l întreține în lungile sêri din această earnă prin cetiri de locuri foarte folositoare, care sfat întreg poporul la primit și cred că se va și realiza, căci Părintele Popovicu mai mult face de cât dic.

Astfel se fini O. Dle Redactor festivitatea din preseara de Andreiu în comuna noastră Sadu, ducîndu-se fie-care creștin cu inima deplin mîngăiată la ale sale.

Dee Dumneșeu ca atari producțiuni să nu lipsească în nici o comună, căci așa se dovedește că un popor știa păstra memoria bărbaților sei mari.

Mulțămindu-ve pentru ospitalitate, cu permisiunea Domniei Voastre voi mai raporta și cu altă ocaziune despre cele ce se mai întemplă pre la noi prin provincie.

Un participant.

Brețcu, în 4 Decembre 1884. O aparență de tot nesănătoasă în viața noastră națională-bisericască este aceea, că ivindu se ici-coala momente de interes general și puse fiind ele în vederea publicului inteligent, aceia, a căror activitate a influințat în direcțiune stîngace în loc de a se lăsa în discutarea obiectivă a cestiunei trec deodată — în lipsă de argumente valabile — la subiectivități odioase sperînd că în acest chip vor putea abate atențiunea publicului în pătrunderea adevărului și astfel tot li-ar fi rămas nimbul de preținși apărători și conducători ai poporului.

Acesta a fost scopul din care s'a fîurit corespondența din Brețcu apărută în Nr. 140 al „Telegrafului Român” ca răspuns la istoricul alegerei de deputat dietal din Brețcu ce am comunicat eu On. Redacțiunea a și binevoit a i da loc în Nr. 136 al preșutului seu diar. Nu aș fi simțit de loc trebuința a reflecta la rectificări schimonosite „întărite” de subsemnatură numelui „pouderos” Constantin Dimian, căci inșei contradicțiile sale nimicesc aserțiunile ce și le-a plăsmuit și vedesc pe deplin patima din care a scris. Dară pentru că tocmai un Const. Dimian de altcum „cu învoirea tatălui dsale — precum dic — apărător destul de chemat (fără a-i se cere plenipotență) face un „va banque” năvălind cu toată lipsa de moderațiune asupra mea cu mistificări eutezate, nu destul calificabile numai ca să apară acuzător în loc de acuzat — fie-mi permis din partea On. Redacțiune a-mi face contra reflecțiunile mele spre restabilirea adevărului schimonosit.

Dice dl Constantin Dimian că „incorectitățile cele multe locale ale unei clici din care fac și eu parte au aruncat pe alegători în brațele opoziției în speranță de scăpare”. Are mania de a pași în publicitate numai ca mistificant dl C. D. credînd că lumea mare toate le crede și da dovadă că nici nu cunoaște adevărata însemnătate a cuvintelor. Dară unde a fost posibilă o clică când pînă la alegerea de deputat din anul acesta n'a fost nici un separatism în treburile comunale din Brețcu dovadă că și alegările de deputat de 12 ani s'au făcut tot prin aclamațiune, și toți ca și d-voastră procedau tot solidari cu magistratul, în fața căruia nici astăzi nu cărtiți una? Cum a putut dară să se fi format pînă aici o clică care să fi avut și facultatea o comite incorectități din a căror cauză s'au aruncat alegătorii pentru scăpare în brațele opoziției? Eu înțeleg ca clicăși sunt aceia cari să desfac dela un corp la care au aparținut și sunt în mi-

noritate și au rol pasiv în ale conducerii*) Domnul C. Dimian vorbește însă ca să fie vorbit numai să poată nega și acusa cel puțin și pentru moment.

Susține că „a fost numai un tact din partea conducătorului de atunci că nu s'a împărțit mîia întreagă de flor. donată la anul 1872 de contele Kálnoky Pál și cel puțin 500 fl. s'au pus la fondul scolar.“

Minunat tact! Față de acest mare neadevăr însă prin care se încearcă a se acoperi incoracitatea conducătorului de atunci și acuma urmată în înstreinarea dela scop a unei sume considerabile, — să urmeze /. alăturat actul p imariului opidan ddo 28 Maiu 1873 în copia maghiară, legalizată de notariul public din care se vede că tocmai d. primar Gábor Imre a înmanat mîia de florini dlui paroh de atunci Spiridon Dimian spre scopul scoalei, de fapt de dl conte ales deputat fără contra-candidat.

Mai numește și acuma tact sau merit ceea ce este celatată ilegalitate dl Constantin Dimian, și mai persistă în aserțiunea că „mie-mi place a lucra numai pentru mine.“? Sunt d-lor destul de circumspecți a pune toate în spatele comitetului par. cu care de regulă se acoperă. Dar fosta oare îndreptațit tatăl d-sale, care luase banii a supune deliberării comitetului parochial (format și atunci ca și acuma mai exclusiv din rudenille dlor) înjumătățirea unei sume considerabile ce-și avea mențiunea sa inalienabilă, la care nici sinodul parochial mult mai puțin comitetul a fost competent, fără încuviințarea autorității superioare bisericesti-scolare? Nu este ascunsă aici intențiunea de geșeftăria ce se vedește și prin aceea că din cei 500 fl. înstreinați dela destinațiunea lor au rămas partea cea mai mare în punga „conducătorului,“ reținânduși dela alegători restanțele cât de vechi din competența de lemne. Dacă și acesta e zel și merit, după conceptul „apărătorului“ d. Constantin Dimian, fiele de bine, numai să judece și alți așa! Cred însă că mîia de florini cu care s'a pactat chiar în casa tatălui dsele în fața și a altor oameni la alegerea de acuma dacă s'a dat ori se va da, nu va păși soartea celei dela anul 1872 tocmai pentru că — după cum dice densus — acuma sunt și eu între români și am „spart“ solidaritatea, mai bine dîs s'a cam deochiat geșeftăria. Eată dle C. D. cine ar trebui să fie rușinat și că și se infundă cu dăsteritatea în arta de a nega și mistifica cu cutezanța și propriă în de acestea! Poate să-ți vină acuma aminte proverbul prea comun românesc: „Cu minciuna prânzești dară nu cinezi.“

O nu mai puțin cutezată imputare tendențioasă este că: „n'am apărut principiul pasivității, primit în conferință sibiană, mi-am schimbat principiul politic, îndigîndumi-se vacanța ppiatului, pentru care mi s'ar fi trimis la Prea Veneratul consistoriu.“

Aici este buba, ppiatul sunt strugurii cari încă nu se par destul de coapți pentru vulpea șireată. Pentru aceea a făcut atâtea mistificări d. C. D. în corespondența sa și me acasă pe mine pentru încorectitățile d-lor. Dar să vedem cum stăm puțin și cu pasivitatea ce să i se infunde și aci falsului pasivist. Îți aduci aminte cum te-ai furisat la conferința din Sibiu, dta care declaraseși că nu mergi și ai fost plecat cu 4 zile înainte mi-ai trimis ori ai fost luat cu dta credenționalul meu fără a-mi fi spus ceva dta sau tatăl dtale, ca președinte al clubului alegătorilor și când în ziua conferinței tot sosisi și eu la Sibiu, de și eram de rënd și a doua zi aveam sərbătoare — dta „mi împrumutaseși credenționalul? N'ai putut roși cel puțin înaintea domnului respectabil pre care l-ai sedus în atare chip oferindu-i a fi delegat substituit? Sau a-ți cugetat că prin aceasta manevră rău calculată me veți acusa în Sibiu, creșdând că eu voi rămănea acasă, de maghiaron guvernamental precum me acusați înaintea opozițiunei d-voastră de mare român și a-ți dat Nr 136 al „Tel. Român“ cu corespondența mea să-l aducă un corteși spre cetire și eventuală traducere la cei din K. Vá. sárhely în ziua de 28 Novembre când și tatăl d-tale a fost acolo.

Ne-am fost înțeles, bine știți să conchemăm alegătorii nostri spre a le propune abținerea dela alegere spre a se decide aceasta între ungurii divisați și să nu ni se impută că românii au decis-o. Dară spriginu'mați vre unul cu vre un cuvânt? Ba se vede că au fost avisați corteșii opozițiunei maghiare de au venit mai toți în scoală și erau să sară asupra mea că le stric treaba — și în fine n'am isprăvit nimic. Nu se vede și de aci ca și din promisiunile de bani pentru fondul scolar că românii au de cis alegerea și unde au fost densus împărțiti în guvernamentali opoziționali, și pasivisti dacă nu cumva toate aceste colorii sau concentrat în dta dle Constantin Dimian? Deci ceea ce eu nu știu — că mi s'ar fi trimis la Consistoriu un „igaz honfui bizonitvány“ dară dta mai bine ai merita dela oricare partidă un „Chameleon magatartási bizonitvány.“ Că cum a-ți practicat pasivitatea se vede și de acolo, că a-ți luat ambii parte la alegere și încă tatăl d-tale ca președinte substituit.

Imi mai impută dl C. D. că „pare că mi-ar părea bine că vre-o 60 alegători români s'au șters din listă“ și tot dlui adaogă escusându-me că „lista electorală nu s'a mai reînnoit dela 1874 și de atunci mulți au reposat și emigrat.“ Poftim logica și semn de bună intențiune din care a scris cu ată

*) Curioasa definițiune, când ar ajunge minoritatea la conducere care ar fi a se numi atunci elici? Red.

tea contrațicerei. E drept că s'au șters vre-o 30 alegători și aceasta eu o știu mai bine ca membru al comitetului central, dară unguri s'au șters preste 100.

Din provocarea ca să cetesc Nr. 117 din „Székely Nemzet“ prefăcându-se a me convinge că românii nu decideau alegerea și dacă se alăturau toți la o parte sau altă — se vede că dl C. D. nu prenumără nici o foaie română cu mult mai puțin cetește cele maghiare. Căci ori cine ar lua a mână acel număr al pomenitului diar încă din 29 Iulie, va vedea că acolo este un articol de fond despre sərbarea lui Horia din București și nicăiri nu-i vre-o amintire despre alegerea din Brețcu.

Preste tot se vede lipsa de basă și patima din care a scris dl corespondent Const. Dimian cu atăta nervositate și schimonosire a corespondenții mele — atribuindu-mi mie ceea-ce densusului trebuie să i se impute. Incheiu cu aceasta și declar că cu dl Constrntin Domian nu mai stau de vorbă pe acest teren. „D. Coltofean.“

Toplița, la 26 Novembre 1884. Stimate Domnule Redactor! În numărul 134 a stimatului diariu ce redigeți, a apărut o corespondință din Toplița română, în carea indirecte me atacă pre mine subscrisul ca paroch al acestei comunități. E trist și foarte dureros când chiar fii de ai nostri se redică și apără neadevărurile, au nu avem noi a suferi câte neajunsuri, dela alții, dar când vin ai rostri și pentru un os de ros, după cum se dice, servesc de instrumente oarbe ale streinilor, atunci trebuie să esclame și nevrënd o tempora o mores!! — În amintita corespondența vorbește despre bogăția comunei noastre, batăr de ar fi așa, făcând alusiune la mașina de imblătit; dar dle corespondente a cui e mașina și cui cu deosebire imblătește acesta ai uitat-o? As-menea a cui e locul cel mai bun și productiv și aceasta se pare că încă ai uitat-o, privește numai și veți nu judeca ca unealta oarbă, ci cum se cuvine unui om onest. Ce se ține că nu auți predici în Dumineci și sərbători, eu nu pot ținea predicile decât în biserică, prin urmare cine voește a auți predici în Toplița, acela trebuie să vină la biserică. Mai departe în corespondința amintită se dice, că puținele oare le petrec la casină între cei de alte naționalități și confesiuni, e adevăr că din când în când, însă arare-ori foarte, am mers și la casină spre a ceti vre-o foaie unde fiecare, ce e membru al aceleia poate merge fără deosebire de naționalitate și confesiune, aceasta încât judecă fiecare om cu minte sănătoasă nu e crimă; „Mi vine a dice cu sânta scriptură: Mulțamescuți Doamne, că nu sum ca altu. Și aceasta fără a cădea în greșala fariseului. Ar fi bine, când domnul corespondente ar lua rola vameșului, căci atunci ar fi pace la noi.

Ce se ține de reintregirea parochiei, despre ce în adevăr îl doare pre dlu corespondente, numai atăta amintesc că lucrul se espune erorat din partea corpondentului: îndată după moartea tatălui meu Venerabilul Consistor a dispus prin Prea onoratul Oficiu protopresbiteral, ca în înțelegere cu Comitetul parochial să se escrie concurs pentru postul II-lea de paroch și par-mi-să chiar dl corespondente dirpreună cu ai sei s'a opus, au nu eu am propus întregirea acelu post, au n'am dat eu vot separat în contra decizului comitetului parochial și am nizuit din toate puterile întregirea postului de paroch devenit vacant, au nu în urmă dl corespondente cu partida s'a la repetițele provocări pentru întregire din partea Venerabilului Consistoriu, a spus verde înaintea Prea Onorat. Dn protopresbiter că până nu va absolve N. teologia nu voim alege preot, fiind mulțamiți numai cu sub-crisul, dicând că ni e destul și ne implinește toate trebuințele, do vadă despre aceasta protocoalele comitetului, în care e scris și dl corespondente și la îndemnul și nezuința densusului s'a luat astfel; — acum îndată cei absolvează clientul se scoală și face gura mare, eară pre mine se silește a me negri, acum îndată umbla din casă în casă pre la oameni, compune suplică și o subscrie cu parochienii de și cei mai mulți parochienii nu știu despre cuprinsul aceleia. — Ce se ține de biserică în adevăr e foarte dureros că nu se poate fini, însă se pare că dl corespondente e atăt de scurt de memoria, când eu acum 2 ani am rogat comitetul fostilor iobagi ca să ne deie o pădure pentru biserică, acel comitet s'a și învoit sub condițiunea a se da din prețul acelei păduri la tustrelele confesiuni, însă așa ca noue se ni se dea jumătate prețul, pre aceasta pădure proiectă deja se promitea 40 mii fl. din care 20 mii ar fi fost a noastre, din care atăt biserică cât și scoala s'ar fi făcut, au nu dl corespondente atăt indirect cât și direct a mijlocit a nu se da aceea pădure, și apoi firește cu scop, căci aceasta pădure în urmă vre-o cât va așa *mir nichts dir nichts* a tăiat-o și banii i-a pus în punga propriă? De asemenea și pentru scoala eu am propus a se aduce câte un lemn din o

parte să se edifice scoala, ear din celelalte vindându-se să se procure bani pentru edificări; și aici la lucrarea indirectă a domnului corespondente a stagnat lucrul. În urmă me mir dle corespondente, cum de ești atăt de scurt de memoria, despre toate acestea ai uitat așa curënd, ba ce e mai mult în urmă toate celea săvărșite de d-ta cu o cutuzanță ce numai un om ca d-ta poate să o aibă, voești ale pune în spatele mele. — În urmă declar că cu oamenii de calibrul d-sale, cari despre lucruri în loc de a serie obiectiv se acapă de personalități, ear lucrurile comise de d-sa și prin îndemnul d-sale voește ale atribui altora, nici demnitatea nici simțul de om onest nu me iartă și totodată declar pe calea publicității ori-ce polemiă cu d-sa de încheată și numai respectul meu cătră opiniunea publică mi-a dictat acestea șiruri, căci o polemică cu dl corespondente prea puțin corespunde simțului meu de curățanie.*)

Georgiu Popescu,
paroch gr. or. în Toplița.

Varietăți.

* (Armata grecească.) După statistica publicată de ministerul de resbel al Greciei, armata grecească numără 27,309 luptători, împărțiți în 1556 oficiari, 173 adjutanți și șefi de musică, 3649 supt-oficiari, 686 musicanți și 21,254 soldați. Din acest total 12,895 aparțin infanteriei, 4388 Evzonilor, 2441 artileriei, 432 sunt atașați la ambulanțe, 3533 la gendarmerie, 1227 la cavalerie și 1714 la geniu.

* (O rară aniversară.) La Meckenhem, în Prusia Rhenană, d. Mathias Prion, ferar, și soția sa Catharina au celebrat Dumineca trecută a șase-deci și cincea aniversară a căsătoriei lor.

Bărbatul e în vîrstă de 93 ani și soția sea de 97. Amîndoi sunt foarte sănătoși. Familia lor se compune acum din 6 fiice, 20 nepoți și 14 srănepoți.

* (Leac pentru cei învrășbiți.) Lelea Safta lui Haralampie Covrigariu are o gură ca de foc. Sărmanul badea Haralampie nu mai are parte de liniște în casă, și trebuie să iae lumea în cap. Se duce la părintele Oufrie, și acesta cetește în treg molitvelnicul nelăsând afară nici blăstămurile Marelui Vasilie. Toate înzadar. Lelea Safta deveni și mai pîrjol.

Rēu diavol a intrat în nevastă — se gîndește bărbatul, și se duce la Păr. protopop Caiafa.

Se înfătoșază fericita păreche la protopopul, și vai de pielea bietului om, lelea Safta vorbia ca o meliță, făcînd toacă din urechile lui Haralampie.

Mare ispită. Dacă popa și protopopul nu află leac pentru muere, doară va afla apotecariul.

Se duce omul cu pricina și și spune jalba la jupēnul apotecariu, în urmă cere leac contra deavolului de muere.

Apotecariul se uită la badea Haralampie cam pe sub gene, și i șterge două palme imperatești, încât badea Haralampie se creșu pe altă lume.

Face omul din umeri, și se duce cu leacul acasă. În ușă l așepta muerea năpăstuește asupra lui.

Badea Haralampie i dă jumătate din leacul primit dela apotecariu, și-i l'a dat din toată inima. La astfel de leac nu s'a cugetat Lelea Safta, și s'a făcut blēndă ca mielul.

Badea Haralampie om recunoscătoriu ca toți românii, în acea clipită pornește la drum și nu se oprește până la apotecariu.

„Jupâne“, leacul s'a prins. Jumătate a fost de ajuns, și jumătate ț-i-l dau îndērēpt — cu acestea nenea Haralampie șterge o sfē tă de palmă la apotecariu.

Avis celor cu procese divorțiale.

Posta redacțiunei.

Domnului B. în Zarand. Observările Dtale prelungă toată bunăvoiața nu se p t publica. Stăm rēu noi românii preste tot, decădînta însă se pa e mai mare în Zarand. Aceasta e lucru cunoscut. Noi ve învidiem optimismul. Cu alte lucruri lucrăși-te vedem între colaboratorii nostri.

*) Și din partea noastră dachiarăm încheiată controversa, care în lipsă de substrat real, a degenerat în personalități. Redacțiunea.

Loterie.

Mercuri în 24 Decembre 1884.

Sibiu: 84 62 69 23 74

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23 Decembre n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	124.05	123.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	97.60	97.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire.	100.—	100.—
Renta de aur austriacă	104.25	104.—
Galbin	5.79	5.76
Napoleon	9.76	9.75
London (pe polița de trei luni)	128.35	123.40